

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Meddelelser

(Nr. 26)

fra

Aarhus private Realskole

1898

af

P. B. Fenger.

cand. theol., Skolebestyrer.

Aarhus.

Carl A. Boesens Boglade.

A. Jensens Bogtrykkeri.

1898.

Kort Tilbageblik paa 25 Aars Skolevirksomhed.

Af P. B. Fenger.

Den 15de Juli 1872 sluttede nuværende Præst i Roskilde E. Meyling Skoleaaret og overdrog samtidig Skolen til mig, der paa Grund af Militærtjeneste ikke kunde være til Stede. Netop 25 Aarsdagen derefter, den 15de Juli 1897, sluttedes Skoleaaret, efter at jeg i 25 Aar havde bestyret Skolen, — uden nogen Festlighed. Dette var efter mit eget Ønske og blandt andet ogsaa grundet i, at jeg ikke er en Ven af saadanne Enkeltpersons-Jubilæumsfester, fordi der ved en saadan Lejlighed let siges mere, end Vedkommende kan staa ved. Det har dog ikke været min Mening at glemme eller forbigaa 25 Aars Dagen, det vilde være meget utaknemmeligt fra min Side, og jeg ønsker derfor nu, Aaret efter, igennem de Meddelelser, der for 26de Gang udgaa fra min Haand, at kaste et kort Tilbageblik paa de 25 Aar.

Det var med Ungdommens Kræfter og godt Mod, at jeg for 25 Aar siden tog fat paa den Gerning, jeg havde indviet mit Liv til. Skolen var kun lille, den talte kun 58 Elever, men den voksede hurtig. Oprinde-

lig havde jeg vel nok tænkt mig, at den kunde udvides til en Latin- og Realskole, men jeg opgav snart den første og arbejdede saa med fuld Kraft paa at gøre den til en Realskole i den Formening, at dertil slog mine Kræfter og Evner til, ligesom det ogsaa tiltalte mig mest at arbejde for en bedre Oplysning og større Dannelse af Mellemstanden. Allerede 1874 fik Skolen Ret til at afholde Præliminæreksamen af lavere Grad. Jeg mindes fra denne Tid med største Taknemmelighed mine 2 nærmeste forsatte, der nu begge ere døde, Stiftsprovst E. Boesen, der som en faderlig Ven, præget af Alvor, men dog ofte med en mild Spøg paa Læben, særdeles hyppigt tilsaa Skolen som Skolekommissionens Formand og altid var rede til at hjælpe med Raad og Daad, og den af Ministeriet beskikkede Tilsynsmand, Professor Siemesen, der staar for mig som et Ideal af en Tilsynsmand, fast og rolig, venlig og minutøs retfærdig, med et saa skarpt Blik, at han efter et ganske kort Ophold i en Klasse paa en Prik kunde sige mig, hvad en Lærer duede til, og hvordan Standpunktet var i Klassen.

De Aar, da Skolen arbejdede i denne Skikkelse, fra 1874—83, vare i Grunden Skolens bedste Aar. Elevantallet voksede stærkt, og baade Lærere og Forældre havde en Følelse af, at Skolen udfyldte sin Plads og afhjalp et Savn. Der dimitteredes til Afgangseksamen i alt 76 Elever, der alle bestode, 8 med Udmærkelse. Fra Ministeriets Side mentes det imidlertid, at Eksamensfordringerne burde udvides, og at det var urimeligt at have 2 Realafgangseksaminer, den lille og den udvidede Præliminæreksamen, hvorfor disse 2 bleve slaaede sammen til een, den nuværende almindelige Forberedelseseksamen, som Skolen da maatte søge Dimissionsret til, hvad den opnaede 1883. Til denne Eksamen er der fra 1883 til 1897 indstillet 218 Elever, af hvilke

10 ere bestaaede med Udmærkelse, 1 ikke bestaaet og 5 have forladt Eksamen.

Efter mit Syn var denne Forandring ikke noget Fremskridt. Medens den tidligere Eksamen kunde afsluttes ved Konfirmationsalderen, og det absolutte Fler-tal af Skolens Elever kunde opnaa den, og medens det tidligere ikke var sjældent, at Forældrene lagde et halvt eller et helt Aar til Undervisningstiden for at opnaa denne Afslutning, maatte Eksamensalderen nu forhøjes, ja laveste Aldersgrænse blev jo endog fastslaaet som 15 Aars Alderen, hvorfor mange Forældre tog Eleverne ud af Skolen tidligere, ja endog trak et halvt eller helt Aar fra med det Ræsonnement, at naar Afgangseksamen alligevel ikke kunde opnaas, kunde Børnene lige saa godt forlade Skolen, naar Konfirmationsforberedelsen var begyndt, et Ræsonnement, som vel er falskt, men dog forstaaeligt. Det viste sig ogsaa snart, at Elevantallet i de højere Klasser gik stærkt tilbage, saa at Skolens samlede Elevantal, der havde været oppe paa 230, sank til 170, og da Hovedudgifterne (Lærerløn og Husleje) vare de samme, vil man kunne forstaa, at det i økonomisk Hensende var meget kritiske Aar, saa at Skolens Overskud endog gik ned under, hvad jeg mente at kunne byde den yngste og daarligst lønnede Lærer. Fra 1894 har imidlertid Forholdet forbedret sig noget, saa at det er blevet mig muligt at „holde Stillingen“, og den Fremgang, der fra dette Aar indtraadte, lader til at være nogenlunde jævnt stigende.

Mærkeligt nok har det ikke været mig muligt at faa Del i det store aarlige Tilskud til Realskolerne. Først bleve Ansøgningerne afslaaede med den Motivering, at Understøttelse ikke kunde gives til en Skole i en By, hvor Staten selv havde Realskole og altsaa vilde understøtte en konkurrerende Skole, men da det indsaas, at Afstanden mellem de Statsskoler, der have Realskoler

(saa at sigc alle), ikke er større, end at enhver privat Realskole i Virkeligheden, set under dette Synspunkt, bliver en Konkurrent, blev det hævdet, at Skolerne først maatte have kommunalt Tilskud; efter at jeg fra 1894 har søgt og opnaaet dette, har man alligevel ikke kunnet tage Hensyn til Ansøgningerne, fordi Ministeriet lige overfor Finansudvalget har bundet sig til ikke at foretage Forandringer i den bestaaende Fordeling af Statstilskuddet, før en hel ny Ordning kommer til at foreligge, hvad man ikke mente kunde ske, før en ny Skolelov for Almueskolen var vedtaget.

Naar jeg nu kortelig skulde gøre Rede for, hvorledes jeg i de 25 Aar har forstaaet min Opgave, maa jeg først og fremmest fremhæve, at jeg ikke betragter det som Skolens udelukkende Opgave at bibringe Kundskaber, ja ikke en Gang som dens Hovedopgave. Man siger vel, at Kundskab er Magt, og der er ogsaa en stor Sandhed heri, men Kundskab er da ikke den eneste eller den bedste Magt, et Menneske kan være i Besiddelse af. Det, der for mig stiller sig som Hovedsagen ved al Opdragelse, er Uddannelsen af Evnerne og Udviklingen af Karakteren — Dygtiggørelsen til at gaa ud i Livet og tage Kampen op, og dette kan gøres, naar Skolen arbejder for at uddanne hver enkelt Elevs Forstand, Villie og Følelse.

Jeg skal dog her indskrænke mig til kun at pege paa enkelte af de Midler, jeg har stræbt at anvende. I vore Skoler, hvor der ofte arbejdes med Klasser paa mellem 20 og 30 Elever, er det naturligvis ugørligt at opdrage hver enkelt Elev; meget, ja det allerminste Arbejde maa være beregnet paa hele Klassen, men jeg mener, at adskilligt allerede er opnaaet, naar det stadig fastholdes, at Opgaven ikke er at proppe med Kundskaber, men at udvikle Evnerne. Ved Siden af de praktiske Færdigheder, der altid i en Realskole bør

være en Hovedsag og derfor maa optage en stor Del af Skoletiden, er Sprog samt Regne- og Matematik-undervisningen ypperlig egnet til at udvikle Børnets Dømmekraft og derigennem Forstanden. At gaa i Detailler betragter jeg som ganske unødvendigt, da min Virksomhed her ikke kan være væsentlig forskellig fra enhver anden nidkær Lærers.

En Hovedopgave maa det altid være at vænne Børnet til at overvinde Vanskeligheder. De færreste Livsstillinger ere saadanne, at man uden videre kan flyde med Strømmen, bæres af den og saa at sige leve af den. Livet fordrer Kamp, ethvert Menneske møder Modstand baade fysisk og aandelig talt, og det gælder om at kunne møde denne Modstand godt udrustet. Hertil kan Skolen i høj Grad bidrage. Den kan udvikle Villien ved at vænne til Flid — ja vænne til; thi Flid er en Vane, Dovenskab en Uvane. Faar Børnet under sit Arbejde Lov til at jask og slæse, at leve af andres Arbejde og sky eget, saa bliver det udygtigt til at møde op i Livet. Og vænnes Børnet til at gøre sit daglige Arbejde med Omhyggelighed, overvinde de mødende Vanskeligheder og føre Arbejdet til Ende, da falder dette det ogsaa mere og mere naturligt, ja bliver en Glæde for det. Mange mene, at det er en Fejl at hjælpe Børnene, og adskillige Skoler advare Hjemmene derimod. Dette tror jeg ikke er rigtigt. Børnet trænger ofte til og bør saa ogsaa have Hjælp, men Hjælp og Hjælp er 2 Ting. Børnet skal lære at arbejde selv, det er de fleste slet ikke fødte med at kunne. Den bedste Hjælp er at træde understøttende og ledende til ved Børnets Arbejde. Man kan ikke forlange, at et Barn skal begynde med at kunne bedømme selv, om det kan sin Lektie, men det kan ledes til efterhaanden bedre og bedre at vurdere sit eget Arbejde, og saa kan Hjælpen gaa over til at blive et Tilsyn for senere lidt efter lidt helt

at forsvinde. Ligeledes kan Barnet hjælpes i høj Grad ved at holdes til Orden og Præcision, og Hjemmene bør vide, at det baade i den ene og anden Henseende ofte kommer til at gaa ud over Barnet, naar det egentlig er Hjemmene, der bære Skylden.

Som et Middel, Skolen bruger, til Uddannelse af Villien, skal jeg ogsaa nævne Eksaminerne. Der klages ofte, og ikke med Urette, over vort kinesiske Eksamensvæsen; men maa det end indrømmes, at Eksaminerne have mange uheldige Sider, saa maa det dog heller ikke overses, at de have en opdragende Betydning ved at lære de unge at samle deres Kræfter, bruge og anvende det lærte og øve dem i at stile mod og naa et Maal. Derfor vil jeg nødig undvære Eksaminerne, særlig Afgangseksamen, og jeg mener, at det er meget betænkeligt at skærpe Fordringerne ved den saa meget, at det kun bliver et ringe Antal af dem, der gaa Skolen igennem, som kunne faa Afgangseksamen med.

Ved Siden af en Uddannelse af Villien har jeg ogsaa arbejdet for Uddannelse af Følelseslivet. Ogsaa her skal jeg indskrænke mig til kun at nævne et Par Punkter. Skønt det paa det religiøse Omraade nærmest maa blive Hjemmenes Sag at opdrage, mener jeg dog, at det for Barnet har stor Betydning, med hvilke Øjne Skolen ser paa Kristendommen. Jeg kan ikke og vil næppe nogen Sinde kunne sørge for, at Skolen har udelukkende kristelige Lærere; men eet har jeg tilstræbt, at der altid fra Lærernes Side vises Respekt for Kristendommen og ikke paa nogen Maade gives Forargelse. Vi have altid her ved Skolen begyndt vor Gerning med Morgensang, og jeg har ved de aarlige Afslutninger, og hvor der ellers gaves naturlig Lejlighed dertil, ikke lagt Skjul paa, hvad der for mig staar som det vigtigste i Livet, ligesom jeg altid har vidst, til hvem jeg betroede Religionsundervisningen. At

der ved Undervisningen i Modersmaalet og Historien kan gøres et stort Arbejde for at udvikle Følelsen og lede den i en sund Retning, er sikkert, og jeg har den Tro, at mine Elever ville vidne, at jeg der har gjort, hvad mine Evner formaaede.

Forøvrigt kan Arbejdet i denne Henscende jo ikke ske systematisk, men kun spredt, nu og da, naar Lejlighed gives. Kun eet skal jeg endnu her omtale. Man hører ofte sige: Drengene ere Drengene, de maa tumle sig og slaas for at blive raske og vænnes til at kunne taale Knubs. Ingen skal være villigere end jeg til at indrømme, at det har sin store Betydning for en Dreng at blive, hvad man kalder „en rask Dreng“. Jeg har interesseret mig særdeles for alt, hvad der kan udvikle dette, jeg har selv været en ivrig Sportsmand og er det til Dels endnu og erkender Sportens Betydning, og jeg opmuntrer til ordnede og — jeg havde nær sagt — uordnede Lege mellem Kammeraterne; men der er her en Fare, som jeg vil gøre opmærksom paa. Ofte skulle de „raske Drengene“ vise deres Raskhed paa de mindres og svageres Bekostning; dette har jeg af yderste Evne modarbejdet og ofte baade tilrettevist og straffet Drengene, der misbrugte deres Kræfter mod de smaa. Drengene her vide nu ogsaa, at jeg fordrer af dem, at de netop skulle tage sig af de smaa og svagere, og jeg tror derved at bidrage til at modarbejde den Selviskhed og Raahed, som man saa sørgeligt ofte ser stikke Hovedet frem i vor Tid.

I Forbindelse hermed skal jeg anføre, at jeg betragter det som en af Skolens Hovedopgaver at lære Børnene Lydighed. Jeg er maaske tilbøjelig til at tillade meget, som andre ikke vilde finde sig i. Jeg nægter ikke, at jeg ynder en vis Frihed ogsaa i Tonen mellem Elever og Lærere, ligesom jeg helst ser, at skrappe Midler bruges saa lidt som muligt; men paa den anden Side fordrer jeg ubetinget Lydighed og anser Øvelsen i Ly-

dighed for særdeles vigtig for Børneopdragelsen. Ingen vil kunne lære at byde, som ikke selv har lært at lyde, og Trods og Opsætsighed maa kues og kvæles, hvis Skolen skal kunne siges at gøre sin Pligt.

Naar det ved Siden heraf kan opnaas, at Eleverne komme uden Frygt og med Glæde i Skolen, og det har jeg stadig følt, tror jeg ikke, at jeg er gaaet for vidt.

Det er jo kun svage Antydninger, jeg her har kunnet give af, hvad der for mig har været det bestemmende og ledende ved min Virksomhed i de forløbne 25 Aar; men jeg tror at have sagt tilstrækkeligt til at blive forstaaet. Det har ogsaa vist sig, at jeg hidindtil uden nogen Redegørelse er bleven forstaaet, og jeg vil da til Slutning, efter at jeg først har udtalt en Tak til Gud for de mange Aar, han har givet mig Kræfter til at lede Skolen, rette en varm og hjertelig Tak til de mange, der have betroet mig deres Børn, til de Myndigheder, der stedse have vist mig Tillid, baade Staten, gennem Undervisningsinspektionen, og Kommunen, der har bevilget Fripladser, i min Skole, til den store Stab af Lærere og Lærerinder, der saa trolig have hjulpet mig, og til hele den store Flok af smaa Venner, som det har været mig en daglig Glæde at færdes imellem; thi det Arbejde, jeg har gjort, har jeg gjort med Glæde, baade i de lette og de trange Tider. Men — naar jeg tillige føler, hvor meget jeg staaar tilbage, hvor overordentlig meget der kunde være gjort, som jeg ikke har faaet gjort, saa er dette den væsentligste Grund til, at jeg ikke har ønsket at holde Fest.

Skoleefterretninger.

Ved almindelig Forberedelseseksamen, der afholdtes i Juni og Juli Maaneder 1897, indstilledes 14 Elever, af hvilke 12 bestode, 1 med Udmærkelse, medens 2 forlode Eksamen. Navne og Specialkarakterer ses af omstaaende Liste. Mundtlig Eksamen afholdtes i Dagene fra den 17de Juni til 14de Juli. Hr. cand. mag. Føldberg, Assistent hos Undervisningsinspektøren, censurerede i Matematik. Beskikkede Censorer vare: Overlærer Gjersing, Viborg (Engelsk), Overlærer Schou, Holbæk (Dansk), Skolebestyrer J. Møller, Svendborg (Fysik), Adjunkt Steenberg, Horsens (Geografi), Overlærer Møller, Kallundborg (Historie) og Skoleinspektør Thomsen, Vejle (Fransk). Desuden gjorde følgende Herrer efter Indbydelse Skolen den Ære at deltage i Bedømmelsen: Overlærer K. Christensen (Tysk) og Skoleinspektør Bertelsen (Naturhistorie).

Almindelig Forberedelseseksamen.

1897.	Dansk.		Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Matematik.			Naturlære.	Orden.	Points.
	Skriftlig.	Mundtlig.							Regning.	Aritmetik.	Geometri.			
1. Christensen, C. F. B.	mg.	mg. ÷	mg.	mg. ÷	„	mg. +	ug. ÷	g.	ug.	mg. ÷	mg. +	mg. ÷	mg. +	102 ¹ / ₃
2. Hartmann, A. Chr.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg. ÷	mg. +	mg. +	mg. +	g. +	g. +	mg. +	102
3. Henriksen, H. V.	mg. ÷	g. +	mg. ÷	mg. ÷	„	mg. +	ug. ÷	mg.	ug.	g.	mg.	mg. +	ug. ÷	100
4. Jensen, N. M.	mg.	mg. +	ug. ÷	ug.	ug. ÷	ug.	ug.	ug.	ug.	mg. +	mg. +	ug. ÷	mg.	121*
5. Kramhøft, H. O. F.	g. +	mg. ÷	mg.	mg.	„	g.	mg. +	ug. ÷	mg. ÷	g.	mg. ÷	ug. ÷	mg.	97 ¹ / ₃
6. Larsen, A.	g. +	mg. ÷	g. +	mg. ÷	„	g.	mg.	mg. +	mg.	g. ÷	mg. +	mg.	g. +	91
7. Mikkelsen, J. A.	g.	mg.	mg.	mg. ÷	„	ug.	ug. ÷	ug.	ug.	mg. ÷	mg. +	mg. +	mg.	103 ² / ₃
8. Nielsen, H. A. G.	g.	g.	mg. ÷	mg. ÷	„	tg.	g. ÷	ug.	tg. +	tg.	tg. +	g.	mg. ÷	69 ¹ / ₃
9. Nissen, C. M. J.	mg. +	mg. ÷	mg.	mg.	„	mg.	ug. ÷	mg.	ug.	mg. +	ug. ÷	mg. +	ug. ÷	107 ¹ / ₃
10. Olsen, E. A.	mg. ÷	g.	mg.	mg.	„	mg.	mg.	mg.	ug. ÷	mg. ÷	g.	ug. ÷	mg. +	98 ² / ₃
11. Pontoppidan, R.	mg. ÷	mg.	mg. +	ug. ÷	ug. ÷	mg.	ug. ÷	mg. ÷	tg. +	tg. +	tg.	mg.	mg. +	97 ¹ / ₃
12. Rasmussen, E. J.	g.	mg.	g. +	mg.	„	mg.	g. ÷	mg. ÷	ug.	mg.	mg.	mg.	mg. +	96 ² / ₃

*) Udmærkelse.

Skolepengene

ere: 1ste Kl. 4 Kr., 2den Kl. 6 Kr., 3die Kl. 7 Kr., 4de og 5te Kl. 8 Kr., 6te Kl. 9 Kr., 7de, 8de og 9de Kl. 10 Kr. For 2den Søn gives i Moderation 2 Kr., for 3die 3 Kr., den 4de Søn. gaar frit. Skolen modererer saa stærkt for at gøre det lettere for Forældre, der have flere Sønner, at skaffe dem den samme Undervisning. Naar saaledes en Fader har 4 Sønner, 1 i 8de, 1 i 5te, 1 i 3die og 1 i 2den Kl., vilde Skolepengene uden Moderation have været $10 + 8 + 7 + 6 = 31$ Kr., men ere med Moderation kun $10 + 6 + 4 + 0 = 20$ Kr.

Ved Indtrædelsen betales 4 Kr. og i Oktober Maaned 4 Kr. (Brændepenge) for hver Elev. Ved Indskrivning til Eksamen betales 16 Kr. Skolepengene opkræves ved Skolens Pedel efter den 25de i paagældende Maaned (Efterbetaling). Skolepengene for Juli opkræves dog ved Slutningen af Juni sammen med Betalingen for denne Maaned. Udmeldelse af Skolen maa ske mindst 1 Maaned før Udtrædelsen. Skolen giver ikke Kredit for mere end 3 Maaneder.

I Skolen findes 10 hele Fripladser, hvoraf de 6 besættes af Aarhus Kommune, de 4 bæres af Skolen. Efter Overenskomst betales der fra den Classenske Legatskole for Sønner af Artilleriunderofficerer (under halv Friplads) for 7 Elver. Desuden findes 14 halve Fripladser, der alle bæres af Skolen.

Skolebestyreren træffes bedst hver Søgnedag Kl. 12—1 og Kl. $3\frac{1}{2}$ —4.

Skolens Elever og Lærere.

I Skolen findes for Tiden 201 Elever i 9 Klasser, 4 Real- 3 Under- og 2 Forberedelsesklasser. Fagene have været fordelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

Cand. theol. Fenger: Dansk i 9de, 8de, 6te og 5te, Historie i 9de, 8de og 4de, Religion i 9de og 8de Kl.

Lærer Rasmussen: Geografi i 9de, 3die, Historie i 6te og 2den. Religion i 7de, 4de og Skrivning i 8de og 3die Kl.

Cand. polyt. Holst: Matematik i 9—7de, Regning i 9de—8de, Fysik i 9de—7de Kl.

Cand. phil. Henningsen: Tysk i 9de—4de, Historie i 7de, Dansk i 7de og 4de og Fransk i 6te Kl.

Lærer Frantzen: Naturhistorie i 9de—6te, Matematik i 6te, Regning i 3die—7de Kl.

Cand. phil. Lasthein: Engelsk i 9de—4de, Fransk i 8de og 7de Dansk i 3die og Historie i 5te Kl.

Eksam. Lærerinde Fru Schwenn: Naturhistorie med 5te—3die og Religion med 4de og 3die Kl.

Sløjdscoleforstander Petersen: Tegning med 7de —3die Kl.

Fru Fenger: Dansk i 2den og 1ste Kl.

Frk. Erhardi: Religion og Geografi i 2den, Bibelhistorie i 1ste, Regning i 2den og 1ste og Skrivning i 2den Kl.

Frk. Fenger: Skrivning med 1ste Kl.

Lærer Schrøn: Hovedregning med 4de Kl.

Lærer Stilling: Sang med hele Skolen.

Oversergent Nielsen: Gymnastik med hele Skolen.

Eksamensschema.

Mundtlig Afgangseksamen.

Fredag den 17de Juni.

Kl. 10: Historie.

Onsdag den 22de Juni.

Kl. 10: Fysik.

Lørdag den 25de Juni.

Kl. 6 Eftmd.: Naturhistorie.

Torsdag den 30te Juni.

Kl. 8: Matematik.

Lørdag den 2den Juli.

Kl. 9: Dansk.

Fredag den 8de Juli.

Kl. 12: Tysk.   Kl. 4: Engelsk.

Tirsdag den 12te Juli.

Kl. 9^{1/2}: Geografi.

Fredag den 24de Juni holdes der Prøve med hele Skolen, Kl. 8 i Sang, Kl. 9 i Gymnastik.

Skriftlig Aarseksamen.

Tirsdag den 28de Juni.

Kl. 8:	8. Kl. Engelsk.	6. Kl. Regning.
— 11:	7. — Regning.	4. — Dansk Stil.
— 3:	8. — Regning.	5. — Regning.

Onsdag den 29de Juni.

Kl. 8:	6 Kl. Dansk Stil.	7. Kl. Dansk Stil.
— 11:	8. — Mat. Opg.	4. — Regning.
— 3:	3. — Dansk Stil.	5. — Dansk Stil.

Torsdag den 30te Juni.

Kl. 12:	8. Kl. Dansk Stil.	7. Kl. Mat. Opg.
— 3:	6. — Mat. Opg.	3. — Regning.

Mundtlig Aarseksamen.

Fredag den 1ste Juli.

Kl. 8:	8. a. Engelsk, Lasthein.	4. Tysk, Henningsen.
— 10:	6. a. Matm., Frantzen.	5. Fransk, Lasthein.
— 12:	7. a. Matm. Holst	6. a. Geografi, Rasmussen.
— 3:	7. b. Engelsk, Lasthein.	

Lørdag den 2den Juli.

Kl. 8:	8. b. Engelsk, Lasthein.	5. b. Tysk, Henningsen.
— 10:	7. a. Dansk, Henningsen.	5. a. Religion, Rasmussen.
— 12:	7. b. Matm., Holst.	6. a. Historie, Rasmussen.
— 3:	8. a. Naturh., Frantzen.	4. Geografi, Rasmussen.

Mandag den 4de Juli.

- Kl. 8: 8. a. Tysk, Henningsen. 7. a. Engelsk, Lasthein. 6. b. Religion, Rasmussen.
 -- 10: 8. a. Historie, Fenger. 6. a. Naturhistorie, Frantzen. 4. Dansk, Henningsen.
 — 12: 5. a. Tysk, Henningsen. 4. Regning, Schrøn.
 — 3: 5. b. Geografi, Rasmussen.

Tirsdag den 5te Juli.

- Kl. 8: 8. a. Fysik, Holst. 8. b. Geografi, Rasmussen.
 7. b. Tysk, Henningsen.
 — 10: 6. a. Tysk, Henningsen. 6. b. Dansk Fenger.
 — 12: 5. b. Engelsk, Lasthein.
 — 3: 5. a. Regning, Frantzen. 3. Historie, Rasmussen.

Onsdag den 6te Juli.

- Kl. 8: 8. b. Historie, Fenger. 8. a. Matm., Holst.
 — 10: 7. a. Tysk, Henningsen. 7. b. Naturhistorie, Frantzen. 5. a. Naturhistorie, Fru Schwenn.
 — 12: 6. a. Geografi, Rasmussen. 6. b. Matematik, Frantzen.
 — 3: 8. a. Dansk, Fenger. 3. Dansk, Lasthein.

Torsdag den 7de Juli.

- Kl. 8: 8. b. Tysk, Henningsen. 7. a. Geografi, Rasmussen.
 — 10: 7. b. Dansk, Henningsen. 4. Religion, Fru Schwenn.
 — 12: 8. Fransk, Lasthein. 3. Regning, Frantzen.
 — 3: 5. b. Historie, Lasthein.

Fredag den 8de Juli.

- Kl. 8: 8. a. Historie, Fenger. 8. b. Naturhistorie, Frantzen.
 — 10: 5. a. Dansk, Fenger. 4. Naturhistorie, Fru Schwenn.
 — 12: 6. b. Historie, Rasmussen.
 — 3: 7. a. og b. Religion. Rasmussen.

Lørdag den 9de Juli.

- Kl. 8: 8. b. Matematik Holst. 7. a. Naturhistorie Frantzen.
 — 10: 8. b. Dansk, Fenger. 7. b. Historie, Henningsen. 2. Geografi, Frk. Erhardi.
 — 12: 6. Fransk, Henningsen. 7. Fransk, Lasthein. 2. Regning, Frk. Erhardi.
 — 3: 6. b. Engelsk, Lasthein. 4. Historie, Fenger.

Mandag den 11te Juli.

- Kl. 8: 7. a. Historie, Henningsen. 7. b. Geografi, Rasmussen.
 — 10: 5. a. Engelsk, Lasthein. 6. b. Tysk, Henningsen. 3. Naturhistorie, Fru Schwenn.
 — 12: 5. b. Regning, Frantzen. 2. Religion, Frk. Erhardi.
 — 3: Naturhistorie, Frantzen.

Tirsdag den 12te Juli.

- Kl. 8: 6. a. Engelsk, Lasthein. 3. Geografi, Rasmussen.
 — 10: 2. Historie, Rasmussen. 1. a. Regning, Frk. Erhardi.
 — 12: 1. b. Regning, Frk. Erhardi.
 — 3: 6. b. Naturhistorie, Frantzen. 4. Engelsk, Lasthein.

Onsdag den 13de Juli.

- Kl. 8: 8. b. Fysik, Holst. 8. a. Geografi, Rasmussen.
6. a. Dansk, Fenger.
- 9: 3. Religion, Fru Schwenn. 1. a. Dansk, Fru Fenger.
- 10: 7. a. Fysik, Holst. 5. b. Dansk, Fenger.
- 12: 5. a. Historie, Lasthein. 1. b. Dansk, Fru Fenger.

Torsdag den 14de Juli.

- Kl. 8: 7. b. Fysik, Holst. 6. b. Geografi, Rasmussen.
- 9: 2. b. Dansk, Fru Fenger.
- 10: 5. b. Naturhistorie, Fru Schwenn.
- 12: 2. a. Dansk, Fru Fenger.

Fredag den 15de Juli.

- Kl. 9: Omflytning og Afslutning.
- 12: Optagelsesprøve.

Skolen slutter Fredagen den 15de Juli, Kl. 9, hvorefter Ferien begynder og varer til Lørdagen den 20de August, Kl. 10. Samme Dag Kl. 9 afholdes Optagelsesprøve for dem, der ikke have kunnet møde den 15de Juli.

Til at overvære saavel Afgangs- som Aarseksamens mundtlige Del indbydes Elevernes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolen.

Aarhus, i Juni 1898.

P. B. Fenger,
cand. theol., Skolebestyrer.

Skoleaaret 1898-99.

	Religion.	Dansk.	Engelsk.	Tysk.	Historie.	Geografi.	Regning & Matematik.	Naturhistorie.	Naturlære.	Fransk.
1. Kl.	"	J. Heins „Hanebogen“.	"	"	"	"	N. N. Meier: Praktisk Regnebog I og en Tabel.	"	"	"
2. Kl.	Chr. Müllers Lærebog i Bibelhistorie for Elementarskolen.	J. Heins Læsebog. II. Del.	"	"	Bloch: Mindre Lærebog i Verdenshistorien.	Erslev Nr. 4. — Et Atlas.	Som i 1. Kl.	"	"	"
3. Kl.	Som i 2. Kl.	J. Heins Læsebog. III. Del, sidste Udgave.	"	"	Som i 2. Kl.	Som i 2. Kl.	Som i 1. Kl. samt Femmers Hovedregnings-Opgaver I.	Feddersen: Naturens Bog.	"	"
4. Kl.	Som i 2. Kl. samt Ballefs Lærebog.	J. Heins Læsebog IV. Del, sidste Udgave. — H. Bæk: 50 Paragraffer i dansk Grammatik.	Listov: Ledetraad I.	Kaper & Simonsen: Læsebog for Begyndere.	Som i 3. Kl. og Fengers Aarstal.	Erslevs Nr. 3. — Et Atlas.	Meiers Regnebog I & II. — Femmers Regnebog I. & II.	Som i 3. Kl.	"	"
5. Kl.	Som i 4. Kl. samt en Salmebog m. Tillæg.	Fengers Læsestykker I. sidste Udgave. — H. Bæk: 50 Paragraffer i dansk Grammatik.	Listov: Ledetraad I. & II. — Rosings Grammatik.	Som i 4. Kl. samt Kapers Grammatik.	Som i 4. Kl.	Som i 4. Kl.	Meiers Regnebog II. — Femmers Regnebog II.	Som i 3. Kl.	"	Jungs Elementarbog i Fransk.
6. Kl.	Chr. Müllers Bibelhistorie for Elementarskolen. — Ballefs Lærebog. — En Salmebog m. Tillæg.	Fengers Læsestykker I. — Schneekloth: Dansk Sproglære.	Listovs Ledetraad II. & III. — Rosings Grammatik.	Kapers Læsebog for Mellemklasserne. — Kapers Grammatik.	Blochs Lærebog for Realskoler I. — Fengers Aarstal.	Erslev Nr. 2. — Erslevs Atlas Nr. 1.	Meiers Regnebog II. — Foldbergs Aritmetik. — J. Petersen: Geometri. — Larsen og Pinholt: Aritm. Opgaver 1.	Boas: Dyreriget's Naturhistorie.	"	Ahns Læsebog for Begyndere.
7. Kl.	Samme Bøger som i 6.	Samme Bøger som i 6.	Brekke: Læsebog for Mellemklasserne med Glossarium. — Rosings Grammatik.	Som i 6. Kl. samt et Leksikon.	Som i 6. Kl.	Som i 6. Kl.	Meiers Regnebog II. — Foldbergs Aritmetik. J. Petersen: Geometri. — Larsen og Pinholt: Aritmetiske Opgaver 1. — Buchwalds Konstruktionsbog.	Som i 6. Kl.	Prytz Fysik.	Pios: Læsebog for Mellemklasserne.
8. Kl.	Det nye Testamente. — En Salmebog m. Tillæg.	Som i 7. og Fengers Læsestykker II.	Som i 7. samt Hansen og Magnussens Versioner (ny Udgave). — Rosings Grammatik. — Lunds Grammatik.	Som i 6. Kl. samt Skoubo: Tyske Glosserækker (2. Oplag).	Som i 6. Kl. samt Blochs Lærebog II.	Som i 6. Kl.	K. Christensen: Regnebog — Foldberg: Aritmetik og Algebra. Jul. Petersen: Geometri. — Buchwalds Konstruktionsbog. — Larsen og Pinholts Aritm. Opgaver 1. & II.	Som i 6. Kl. og Strøm: Kortfattet Plantelære.	Som i 7. Kl.	Som i 7. Kl. Michelsen: Franske Læsestykker
9. Kl.	Samme Bøger som i 8.	Som i 8.	Som i 8. Kl. — Endvidere: Boysens Digte (ny Udgave). — Maryat: The Children.	Som i 8. Kl.	Som i 8. Kl.	Som i 6. Kl.	Bøger som i 8. Kl. — Eksamensopg. — Larsens Logaritmetabel.	Som i 8. Kl.	Som i 7. Kl.	Som i 8. Kl.

Endvidere skal hver Elev være i Besiddelse af Fengers Morgensange, Teksten til Sannes 2-stemmige Fædrelandssange, en Karakterbog, et Par Gymnastisksko og — i de to øverste Klasser — et Bestik Skrivebøger, Tegnebøger, Stilebøger med Skolens Mærke o. s. v., som skulle bruges, ville Eleverne faa opgivne paa Skolen.